

Vzdelávanie, bývanie a zamestnanosť

Aktivácia uchádzačov o zamestnanie

Náročnejšie ako riadiť firmu s 300 zamestnancami

Odtedy a na základe akých dohôd prebieha aktivácia nezamestnaných?

Aktivačná činnosť (ďalej len AČ) v obci sa uskutočňuje na základe troch dohôd uzatvorených medzi Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Spišskej Novej Vsi a obcou Richnava od 15.4.2004 do 15.9.2004. Obec aktivuje 320 uchádzačov o zamestnanie v hmotnej núdzi, ktorí vykonávajú aktivačnú činnosť v rozsahu 10 hodín týždenne.

Aké je zacielenie činnosti vykonávaných uchádzačmi v rámci aktivácie?

Práce vykonávané uchádzačmi sú určené na zlepšenie ekonomických, sociálnych, kultúrnych podmienok a životného prostredia obce. Doposiaľ boli vyčistené všetky komunikácie po zimnom posype (6 km), rigoly; bolo vyčistených a pokosených 5 potokov; prebieha tretie kosenie všetkých verejných priestranstiev, ulíc, cintorína; boli opravené schody na cintoríne; sú

natreté železné konštrukcie v obci, mosty, zábradlia, ploty, autobusové zástavky, preliezky, kolotoče, stoly materskej školy; prevádza sa pravidelná úprava krov a živého plota pri Dome smútku a pri kostole; je upravené okolie kostolíka Márie Magdalény a poľná cesta ku kostolíku; boli odstraňované nánosy z ciest po častých dažďoch; sú zlikvidované všetky divoké skládky v obci i tzv. rómskej osade; doposiaľ bolo vyvezených 446 ton odpadu.

Kto financuje aktivačnú činnosť?

AČ je financovaná z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu (80 %) a z prostriedkov štátu (20 %). Podľa určeného postupu obec po skončení mesiaca predkladá úradu práce vyčíslenie oprávnených výdavkov na AČ. Oprávnené výdavky spojené s aktiváciou nezamestnaných sú mzdy a odvody miezd organizátorov, ochranné pomôcky a poistenie uchádzačov, nákup materiálu (farby, riedidlá, cement, piesok, vápno, struny do kosačiek a podobne), náklady

na odvoz veľkoobjemových kontajnerov na tuhý komunálny odpad. Náklady obce uhrádza úrad práce formou mesačného príspevku vo výške 822 Sk na jedného uchádzača, čo predstavuje mesačne asi štvrt milióna korún.

Kto riadi a kontroluje takúto rozsiahlu aktivačnú činnosť?

Riadiť aktiváciu v podmienkach obce Richnava je náročnejšie ako riadiť firmu s 300 zamestnancami, preto organizovanie AČ uchádzačov je zabezpečované prostredníctvom tímu 13 zamestnancov obce – koordinátorov pod vedením zástupkyne starostu obce. Dennú evidenciu dochádzky a vykonanej činnosti zabezpečujú prijatí organizátori. Týždennú, mesačnú kontrolu a spracovanie mesačných výkazov zabezpečuje zástupkyňa starostu obce. Následnú finančnú kontrolu robí Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Spišskej Novej Vsi v spolupráci s obcou.

Zistenia prevedených kontrol

Doposiaľ boli úradom práce v spolupráci s obcou vykonané dve kon-

troly. Prvá kontrola bola zameraná na nákup nevyhnutného pracovného náradia, kde bolo na základe dohody poskytnutých obci 75 tis. Sk. Druhá následná finančná kontrola zameraná na dodržiavanie podmienok dohôd medzi úradom práce a obcou. Pri kontrolách neboli zistené porušenia dohodnutých podmienok.

Čo bude s aktivovanými uchádzačmi po 15. septembri 2004?

Aktivácia nezamestnaných bude v obci pokračovať bez prerušenia. Obecné zastupiteľstvo schválilo realizáciu AČ na dobu neurčitú. Obec má pripravený plán aktivačných činností, na základe ktorého predloží Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Spišskej Novej Vsi návrh dohody na aktivačnú činnosť na ďalšie obdobie.

*Mgr. Anna Harmanová
(medzititulky Lucia Priščáková)*

Richnavské noviny vychádzajú 5 krát ročne. – Šéfredaktor: Mgr. Anna Harmanová, tel.: 053/4473 241, redaktor: Lucia Priščáková. Adresa redakcie na osobný kontakt (návštevy): Obecný úrad v Richnave. Adresa na poštové zásielky: Redakcia Richnavské noviny, Obecný úrad v Richnave, 053 51 Richnava, Fax: 053/4299 242, e-mail: ocurichnava@stonline.sk, vydáva Obec Richnava. Neobjednané rukopisy nevraciam. Tlač: Ján Grinvalský, Kluknava 659, 0905 507 615, e-mail: j.grinvalsky@sra333.sk, z dodaných tlačových predloh. Rozširuje: Obec Richnava, Telefón: 053/4473 241, Fax: 053/4299 242, Registračné číslo RP 67/2004, e-mail: ocurichnava@stonline.sk.

RICHNAVSKÉ NOVINY

Dvojmesačník obyvateľov Richnavy

Založené v roku 2004 / Ročník I. / Číslo vydania (1) / Dátum vydania 9.9.2004 / Zdarma (nepredajné)

O aktivácii nezamestnaných financovanej Európskym sociálnym fondom a štátom s Mgr. Annou Harmanovou

(strana 12)

O postavení a pôsobnosti obce s JUDr. Jozefom Sotolárom, PhD., právnym poradcom obce.

(strana 12)

Farské spoločenstvo

Máme nových duchovných otcov

1. časť: Chýba nám zmysel pre spoločné dobro

Pán farár, mohli by ste nám niečo o sebe povedať a prezradiť niečo o vašej minulosti?

Do Kluknavskej farnosti som prišiel z Ruska. Som kňazom Spišskej diecézy. Som tu z Božej vôle a rozhodnutia biskupa. V Rusku som bol vyše 6 rokov. Po mojom návrate domov, koncom októbra 2003 som sa dozvedel, že idem do tejto farnosti. Spiš mi nie je neznámy, pretože do Ruska som odchádzal zo Žehry, kde som pôsobil rok a predtým som bol 3 roky kaplánom v Poprade.

Kde ste sa narodili?

Narodil som sa v Trstenej na

Orave. Liesek je moja dedina, kde som vyrástol.

Vedeli ste už od malička, že chcete byť kňazom?

Ja som chcel byť stolárom, ale na strednú školu som už šiel s cieľom vstúpiť do seminára a stať sa kňazom.

Duchovný otec, ako na Vás zapôsobili tunajší ľudia?

Rusko je dobrá škola. Po ňom ma už len tak, čosi neprekvapí. Po skúsenostiach života s ľuďmi a medzi ľuďmi, ako som prežil tam, mnohému som sa naučil.

(pokračovanie na strane 2)

Majetok a financie

Pozemkové úpravy v obci Richnava

Obvodný pozemkový úrad nariadil prípravné konanie

Účinnosťou zák. č. 330/1991 Zb. vstúpil do platnosti zákon o Pozemkových úpravách, ktorý bol v poslednom období niekoľkokrát novelizovaný. Obsahom Pozemkových úprav (ďalej PÚ) je odstránenie nedostatkov spôsobených historickým vývojom v pozemkovom vlastníctve a zosúladienie vlastníckych a užívacích vzťahov a ich nové usporiadanie. Za tým účelom Obvodný pozemkový úrad v Spišskej Novej Vsi nariadil aj v Richnave prípravné konanie, v ktorom sa uskutočnia zisťovania záujmu vlastníkov o PÚ. Pozemkové úpravy sa začleňujú

do oblasti rozvoja vidieka, lebo sú základným nástrojom na aktívny vstup do územia a vlastníckych a užívacích vzťahov, vytvárajú možnosti pre ďalšie projekty (Agro-environment, agroturistika, stabilizácia vidieckeho obyvateľstva), ich dôsledkom je rozvoj trhu s pôdou, t.j. dochádza k sceľovaniu pozemkov, vytváraniu nových parciel s väčšou výmerou, tvarom a výlučným vlastníctvom, budujú infraštruktúru poľnohospodárskej krajiny, t.j. komunikácie, vodohospodárske, protierózne, ekologické a krajinné opatrenia.

(pokračovanie na strane 10)

Samospráva obce

Voľby starostu obce Richnava sa blížia

Predseda NR SR vyhlásil na deň 18.9.2004 nové voľby starostov obcí v rámci SR. Tieto voľby sa týkajú aj obce Richnava. Miestna samospráva v spolupráci so štátnou správou zabezpečujú, v zmysle vládou schváleného harmonogramu organizačno-technického zabezpečenia voľieb, plnenie jednotlivých úloh.

Pre obyvateľov obce je najzaujímavejšou informáciou zaregistrovanie kandidátnych listín pre voľby starostu. Miestna volebná komisia po preskúmaní kandidátnych listín zaregistrovala nasledovných

kandidátov pre voľby starostu: Štefan Čech, elektromontér za LS-HZDS; Mgr. Anna Harmanová, učiteľka ako nezávislá kandidátka; Daniel Saluga, technik za SDL; Jozef Vaščák, rušňovodič za stranu SMER (tretia cesta).

V deň voľieb, ktoré sa začnú o 7.00 hod., volič vo volebnej miestnosti musí preukázať svoju totožnosť. Po preukázaní totožnosti dostane prázdnu obálku, opatrenú odtlačkom úradnej pečiatky obce a odtlačkom reliéfnej pečiatky a jeden hlasovací lístok pre voľby starostu obce. Po prevzatí obálky

a hlasovacieho lístka vstúpi volič do priestoru na úpravu hlasovacích lístkov. V tomto priestore nesmie byť súčasne s voličom nikto prítomný.

Výnimočne si môže volič vziať so sebou iného voliča na úpravu hlasovacieho lístka (nikdy nie člena komisie) a to iba vtedy, ak má zdravotné postihnutie, alebo nemôže čítať, či písať. Volič hlasuje tým spôsobom, že zakrúžkuje poradové číslo toho kandidáta (iba jedného), za ktorého hlasuje. Po úprave hlasovacieho lístka volič tento vloží do obálky a po opustení priestoru

určeného na úpravu hlasovacích lístkov vloží úradnú obálku do volebnej schránky.

Po uzavretí volebnej miestnosti o 20.00 hod. miestna volebná komisia pristúpi k najdôležitejšej úlohe – sčítaniu volebných hlasov. Verím, že zodpovedným prístupom ako obyvateľov obce Richnava, tak aj miestnej volebnej komisie a obce, prebehnú nové voľby starostu bez problémov a rušivých momentov.

*JUDr. Martina Papcúnová
Obvodný úrad v Spišskej Novej Vsi*

Farské spoločenstvo

Máme nových duchovných otcov

(Pokračovanie zo strany 1 - Máme nových duchovných otcov)

Prišiel do toho prostredia a učim sa žiť s týmito ľuďmi, aby som z tejto pozície pochopenia okolia a ľudí, ja sám nestratil svoju identitu a naplnil poslanie, ktoré mi je zverené. Každý deň nesie svoju radosť i starosť. Isteže sú rozdiely medzi skupinami obyvateľstva na Slovensku a v Rusku, na Spiši a na Orave.

Skúste porovnať hodnoty, ktoré vyznávajú ľudia v Rusku s hodnotami ľudí na Slovensku?

Je to široká otázka, pretože koľko ľudí si vyberieme, toľko je rozdielnosti. U nás na Slovensku sme svedkami toho, že už dedina od dediny sa líši. A aj medzi jednotlivými národmi to platí, sme iní, sme rôzni. Otázku by som skôr zmenil na takúto, že čím sa líši život v Rusku od života u nás?

Keď som bol v Rusku prvé mesiace a roky, tak som si myslel, že Rusov chápem a aj ich spôsob života. No, čím dlhšie som tam bol, tým viac som si uvedomoval, že vlastne som nič nepochopil, mal som na všetko len svoj názor, ale bol som veľmi ďaleko od reality každodenného života. Ľudí jednoducho musíš brať takých, akí sú, mať ich rád takých, akí sú. Prvoradou starostlivosťou, ktorej sa podriaďujú všetky hodnoty je snaha prežiť, prežiť svoj život viac menej dôstojne. Tu na Slovensku a aj v Európe sme dosť vysoko nad touto hranicou, preto máme kopu iných problémov a nezapodievame sa tým, čo je pre iných nevyhnutnosťou. My nemáme nevyhnutnú starosť o prežitie, - myslím vo všeobecnosti. Naše snahy a hodnoty podriaďujeme

čomusi, čo je už nadštandard, a myslíme, že bez toho sa nedá žiť. Ešte by sme mohli prísť o veľa vecí a zistili by sme, že sa to dá, že život je o inom.

Aké má Kluknavská farnosť vzťahy s ostatnými farnosťami v okolí?

Kluknavská farnosť je známa v okolí a je hodnotená veľmi pozitívne. Jej špecifikum je v tom, že sa nachádza na hranici troch diecéz - Rožňavskej, Košickej a Spišskej. Je to posledná farnosť Spišského biskupstva. Poloha farnosti otvára širšie možnosti dobrých a priateľských vzťahov.

Myslíte si, že mladí ľudia sú nútení odchádzať preč za zárobkom? Alebo je tu možnosť žiť dôstojným životom?

Prácu im tu nedá nikto. To vieme všetci. Tento región, ako aj mnohé iné na Slovensku sa zvykol volať aj „hladová dolina“. Ja si myslím, že práve tá naša neskromnosť a naša túžba po nadštandarde nás „núti“

isť preč. Nenúti. Ale my si myslíme, že takto sa žiť nedá, máme takúto výhovorku. Ale dá sa! Bude to skromnejšie, možno biednejšie. Dnes je moderné byť nezávislým a samostatným, mať právo zariadiť si svoj život podľa svojich predstáv. Ale to je egoizmus. Ide o zodpovednosť. Kto dochová tvojho otca, tvoju matku?! Je tu veľa starých ľudí, ktorí žijú sami, neskôr po nich ostanú opustené domy, ktoré sa potom zväčša predajú, prichádzajú cudzí ľudia, obec sa mení, stráca svoju identitu.

Čo to znamená lepší život? Je to naozaj nevyhnutnosť na dôstojné prežitie alebo či akýsi pseudoštyl, ktorý. sme si zvykli nazývať „normál“. My dnes hodnotu a kvalitu života podmieňujeme peniazmi. Je to veľká chyba, ktorá vnáša nepokoj, neraz aj nešťastie do rodín. Nešťastie aj v tom zmysle, že naše mamy a ockovia, dedovia a babky sú sami a len preto, že „deti majú

právo na svoj život“! Žiaľ, je málo tých, kto by tam s nimi žil, vychovával svoje vlastné deti, zdedil by ten dom, žil a pokračoval by na tomto mieste. Toto je problém nielen v Richnave.

Prečo už rodina v spoločnosti nemá takú silu a vážnosť, akú mala v minulosti?

Lebo ju nahradila sila peňazí, zárobku, majetku a už spomínaného akéhosi „vyššieho životného štýlu“. To je to, čo vidíme a počujeme a myslíme si, že sme horší, lebo tak nežijeme. Je to krátkozrakosť. K životu človeka nie je potrebné veľa a my máme oveľa viac ako je potrebné, len nám je to málo! Za pár korún sme schopný zrieknuť sa aj rodiny. To je smutné. Najst' tu správnu mieru a zachovať si úctu k rodine, k domu, to je potrebné. Ja nemám v tejto našej farnosti,..... nemám pocit, že sme jedna rodina. Sme skupina obyvateľov, ktorí tu žijeme, spolunajevame, ale nič nebudujeme. Budujeme si každý sám svoj život. Na toto doplatíme. Málo pestujeme zmysel pre spoločné dobro.

Pán farár, myslíte si, že úlohou obce je vytvárať a zabezpečovať podmienky na bývanie alebo by sa mala starať aj o oblasť vzdelania a zamestnanosti?

Myslím si že odpoveď na túto otázku by sme našli niekde v zákonoch, či encyklopédiách. Isteže nie. Nie je to len o tom bývaní. To už v minulosti zabezpečovala prvotnopospolná spoločnosť alebo aj jednotlivci si vie zabezpečiť bývanie. Obec je vyššia štruktúra s vyššími cieľmi ako tie najzákladnejšie. Tam, to je už oblasť kultúry, oblasť spoluzitia, vytvárania hodnôt.

Pokračovanie v ďalšom čísle.

najprv dostal do sústreďovacieho tábora a potom do r. 1954 pracoval v PTP (pomocný technický prápor). Jeho túžba stať sa kňazom však týmto nebola uhasená. Práve naopak. Keď sa odtiaľ vrátil, nemohol sa už vrátiť do seminára práve kvôli poznačeniu PTP. Preto sa rozhodol pre prácu ošetrovateľa a neskôr sa stal lekárom. Už počas lekárskeho štúdia sa oženil, vzal si detskú sestru Lýdiu, s ktorou vytvoril harmonické manželstvo a vycho-

vali spolu dve deti. Od r. 1978 začal tajne študovať teológiu. Bol veľmi húževnatý a vytrvalý. V r. 1991 bol vysvätený za kňaza. Stal sa rektorom kňazského seminára, neskôr vicerektorom a napokon pracoval v archíve biskupského úradu. Keď mu zomrela manželka Lýdia, útechou v jeho živote boli jeho dvaja synovia: Ján a Marián.

(Pokračovanie na strane 3)

(Pokračovanie zo strany 2 - Život Janka Koryho)

Svojím pokojom si vedel získať srdcia mnohých ľudí. Všimnite si, aké nevyspytateľné boli cesty Božie pri finále jeho života, keď v deň svojej smrti, počas sv. omše si sadol za orgán, hral a spieval spolu so svojou vnučkou a zrazu.... Pán si ho povolal a odišiel z tohto sveta. V našich srdciach ostane navždy

Vzdelávanie, bývanie a zamestnanosť

Škola uhradí žiakom cestovné

Obec Richnava je obcou bez základnej školy. Všeobecne záväzným nariadením obce číslo 11/2004 bol určený školský obvod základnej školy. Žiaci vo veku povinnej školskej dochádzky budú chodiť do Základnej školy v Kluknave na základe dohody o spoločnom školskom obvode medzi obcami Richnava a Kluknava.

Podľa smernice Ministerstva školstva SR číslo 4/2004-E finančné prostriedky na dopravu

ako človek, ktorý mal svedomie a kňazského ducha. Nikdy sa nechválil svojimi úspechmi a nežiadal nad neúspechmi. Bol veľmi skromný a nikdy si nezakladal na svojom postavení.

„Poznali sme ho my - všetci! Chceme sa mu touto cestou poďakovať v mene Rožňavskej diecézy, Spišskej diecézy, Košickej diecézy, arcidiecézy a v mene nás všetkých

žiaka uhradí základná škola zákonnému zástupcovi žiaka, ktorý z dôvodu nezriadenia školy v mieste trvalého bydliska navštevuje základnú školu v rámci určeného školského obvodu mimo trvalého bydliska, pokiaľ táto základná škola nezabezpečí dopravu žiaka inak.

Ak žiak navštevuje školu mimo určeného školského obvodu, náklady na dopravu mu nebudú uhradené.

Vzdelávanie, bývanie a zamestnanosť

Konečne vidieť, že sa v dedine niečo robí

Rozhovor s obyvateľmi obce (Peter Medvec, 28 rokov, podnikateľ, Petra Matuščáková, 18 rokov, študentka)

Chcete v budúcnosti ostať v obci alebo uvažujete o odchode?

(Peter) Áno, určite chcem zostať v Richnave.

(Petra) Áno, chcem tu zostať.

Čo Vám v obci chýba?

(Peter) Myslím si, že mladí ľudia majú málo možností na trávenie voľných chvíľ, odreagovať sa, zabaviť. Niekedy v minulosti tu bolo viac takých možností, robili sa rôzne akcie na ihrisku, či už volejbal, futbal, nohejbal...

Keby Vám obec v budúcnosti ponúkla možnosť pracovať priamo v obci, súhlasili by ste s tým?

(Petra) Určite áno, pokiaľ by to bolo adekvátne zaplatené a baviť by ma ponúkaná práca, tak by som nezaváhala.

Myslíte si, žeby sa obec mala starať aj o vzdelanie svojich obyvateľov? Bol by o to záujem aj zo strany obyvateľov?

(Peter) Myslím si, že nielen Rómo-

kňazov a farárov z okolia, kde brat Ján pôsobil a vypomáhal. Tak, ako sme si za života povedali vždy „Dovidenia“, my všetci chceme v tejto chvíli povedať nie „Zbohom“, ale „Dovidenia“. Týmito slovami zakončil svoje rozprávanie dôstojný pán Milan Fečke na smútočnej rozlúčke so zosnulým Dr. Jánom Kórom.

„Život a smrť - v nich nikdy nie si sám. Aj trýzeň smútku do nádeje preniká. Ty žiješ v nás, my v Tebe, nie sme sami.“

Lucia Priščáková (v článku použité aj slová Mgr. Pavla Ondříka)

Vzdelávanie, bývanie a zamestnanosť

Deti v materskej škole sa učia po nemecky

V tomto školskom roku boli v Materskej škole v Richnave zriadené 2 triedy s 29 deťmi od 2,5 do 6 rokov. V školskom roku 2004/2005 je do materskej školy zapísaných 28 detí.

Naša materská škola spolu s Centrom voľného času Prima Krompachy ponúkla: výučbu nemeckého jazyka lektorkou z centra pre 5 - 6 ročné deti, zapájali sme sa do výtvarných a športových súťaží organizovaných centrom. Materská

škola organizovala a prispievala kultúrnym programom k rôznym akciám - Mikuláš, Vianočná besiedka, Karneval, Deň matiek, Deň detí, ktoré prebehli v spolupráci s rodičmi a sponzormi.

Eva Ondášová, riaditeľka Materskej školy v Richnave

Farské spoločenstvo

Život Janka Koryho

Rozlúčili sme sa s úžasným človekom

Len pár dní ubehlo odvtedy, čo sme sa navždy rozlúčili s významným človekom, kňazom, lekárom a otcom rodiny zároveň, ktorý to v živote naozaj nemal ľahké.

MUDr. Ján Kory sa narodil v roku 1929 v Richnave. Keď mal päť rokov, zomrel mu otec. Vďaka výchove a viere svojej

matky, ktorá sa starala o tri deti, pocítil túžbu stať sa kňazom. Práve ona mu odovzdala živú vieru do jeho srdca. Rozhodol sa preto študovať teológiu. Avšak prišiel r. 1950 - frontálny útok na cirkev, komunisti rozpustili rehole a robili nátlak aj na tých, ktorí ešte len chceli byť rehoľníkmi. Dr. Kory sa

nedávno zapojení?

(Peter) Áno, konečne vidieť, že sa v dedine niečo robí. Dedina je uprataná a čistá, tak isto aj okolie. Teší ma, že to tu nadobúda ten šmrnc tak, ako napr. v Rakúsku, hoci sme ešte ďaleko. Som hrdý nato, ako vyzerať naša obec. Myslím, že málokterá dedina je tak uprataná, ako tá naša. Keďže sa často nachádzam aj mimo Richnavy, tak to viem porovnať. Ak sa človek prejde po ktorejkoľvek dedine, tak si dokáže na prvý pohľad spraviť obraz o starostovi obce.

Ako by ste riešili situáciu bývania v osade, keby to bolo vo Vašej moci?

(Peter) Najst' im nejaké miesto, priester a podmienky, ktoré by im vyhovovali. S tým, žeby sa mohli aj oni uplatniť. Nielen, aby tam bývali, ale aj pracovali, či už ako murári, tesári, pomocní robotníci.

(Pokračovanie na strane 4)

(Pokračovanie zo strany 3 - Konečne vidieť že sa v dedine niečo robí.)

Nielen ísť do hotového, lebo potom si to ľudia, či už bieli alebo Rómovia, bez rozdielu, nevedia vážiť.

A čo Vaše príjmy? Dokážete uspokojiť všetky svoje potreby?

(Peter) Som spokojný sám so sebou. Nedávam si veľmi vysoké ciele

a nároky. Radšej menšie a idem po nich, že ich dosiahnem. Som radšej taký prízemný človek.

Čo pre Vás znamená rodina?

(Petra) Určite veľa.

Keby ste mali šancu ísť do zahraničia za výborným zárobkom, išli by ste?

(Petra) Chcela by som skúsiť,

spoznať iné kultúry, štáty, nabráť skúsenosti, naučiť sa jazyk, ale vrátila by som sa určite naspäť, kvôli rodine, známym a zázemiu.

Žije tu veľa osamelých starších ľudí. Ako a s čím by sme im my ostatní mohli pomôcť?

(Petra) Myslím, žeby sa obec mohla postarať o týchto obyvateľov.

Napr. aj takým spôsobom, žeby sa zriadila služba, ktorá by sa starala o ich potreby. Nosili by im trebárs obedu, upratali by im alebo robili chvíľu spoločnosť, čo by im určite potešilo. Niekedy tu fungoval Klub dôchodcov, ale už nefunguje. (Peter) Jedinou potechou je pre nich asi kostol. Tam sa stretávajú.

Vzdelávanie, bývanie a zamestnanosť

Úrad práce nikomu z nás prácu nenašiel

Rozhovor s organizátorom aktivačnej činnosti Oldřichom Pokutom

S kým žijete v osade pod jednou strechou?

Som v spoločnej domácnosti s matkou a manželkou.

Má pre Vás zmysel práca organizátora aktivačnej činnosti?

Je to moja jediná záchrana.

Áké sú Vaše príjmy? Ste spokojný?

Áno, som spokojný.

Rieši táto aktivačná činnosť problém zamestnanosti v obci? Pomáha to viesť ľudí k základným pracovným návykom?

Čo sa týka návykov, oni sú naučení pracovať, len nemajú, kde pracovať. A samozrejme, chcú mať aj istotu, že budú mať aj zaplatené. Práca predaš šlachti človeka. **Ale ešte sa nestalo, žeby našiel ÚPSVaR niekomu z nás prácu, ako takú. Aktivačná činnosť je len malá záchrana pre obyvateľov, ktorí sú v hmotnej núdzi. Ale neviem, ako dlho to potrvá. Pretože aktivačná činnosť je nato, aby sa ľudia aktivovali a pripravovali na normálne zamestnanie. A nevidím v tom zmysel, aby sa niekto do nekonečna pripravoval a aktivoval a čo z toho, keď nemá stálu prácu?**

Myslíte si, že táto situácia vysokej miery nezamestnanosti je spôsobená nízkou vzdelanosťou alebo tu hrajú svoju rolu rasové rozdiely?

Na Slovensku to je tak, že zamestnávateľia nás nechcú zamestnávať, sú tu viac menej všade rodinné podniky, kde cudzích veľmi nechcú zamestnávať a Rómov už vôbec nie. Medzi nami je určitá čiara, ktorá nás rozdeľuje.

Čo by podľa Vás vyriešilo tento problém?

Bolo by dobré stiahnuť ich do pružných pracovných činností, aby sa mohli sami zamestnávať a dávať im možnosti. Pretože sú takí, ktorí sa sami zamestnávajú, ale treba im

dať šancu. Ak by niekto z nás chcel podnikáť, nemal by šancu, lebo nám nikto nedá ani korunu. A ani banky nám nechcú poskytovať úvery. A podnikanie v osade by tak isto nebolo reálne, lebo by to nepovolil nikto kvôli hygiene.

V ktorých oblastiach by sa mohli vytvárať malé podniky v obci?

Mohli by sa využiť peniaze z EÚ v súvislosti s likvidáciou osady a prípadnou výstavbou novej osady. A pre tento účel by sme mohli dostať možnosť vyrábať stavebný materiál, nejaké tvárnice a tak. Máme vyučených murárov, tesárov. Kúpili by sa potrebné stroje, postavila by sa výrobná hala a išlo by to.

Čo považujete za najväčšie výhody a čo za najväčšie nevýhody obce v porovnaní s inými obcami?

Nevýhodou je tá naša osada v nevyhovujúcich podmienkach a premnoženie obyvateľov.

Ak by sa začalo s prestavbou osady, boli by obyvatelia ochotní priložiť ruku k dielu tak, žeby si stavali sami nové príbytky?

My aj chceme, aby to tak bolo. Ak človek niečo dostane len tak, tak potom si to neváži. Ak si to ale urobí sám, pocíti, čo obnáša tá práca, tak si to bude vážiť

Dalo by sa ľudí naučiť zodpovednosti?

My, ako občianske združenie robíme teraz na projekte, prostredníctvom ktorého chceme robiť občanom prednášky o tom, ako sa dá dopracovať k inému spôsobu života. A ide hlavne o mladú generáciu. Keď Rómovia bývajú spolu, robia neporiadok. Keď sú rozdelení, tak sa snažia priblížiť Vám ostatným.

Áký je Váš osobný vzťah k Richnave?

Bývam tu asi 11 rokov a prišiel som z Čiech. Súrodenci tam ostali a ja som tu prišiel za rodičmi. Myslel som, že sa na Slovensku budem mať lepšie, ale nemám z toho teraz dobrý pocit.

Prijali by ste od obce ponuku vzdelávať sa alebo si nejakú zvýšiť kvalifikáciu?

Áno, samozrejme. Práve teraz sa

zúčastňujem na školeniach spojených s projektmi EÚ.

Čo je podľa Vás príčinou toho, že rómske deti väčšinou končia vzdelávací proces už na základnej škole, resp. špeciálnej škole?

To dieťa je potrebné zachytiť už na základnej škole. Dôležitý je prístup učiteľa a to, aby mal o žiaka záujem. Nemali by ich odsúvať do zadných lavíc. Práve naopak. Dať ich dopredu a tak ich prinútiť sa učiť, motivovať ich lepšími známami.

Ak ten učiteľ nemá záujem kontrolovať im úlohy, či skúšať, neprinúti ich k tomu, aby sa snažili. Mali tu byť aj asistenti, ktorí by deťom a ich rodičom pomáhali pri vzdelávaní. Ale neviem, čo sa stalo. Teraz sa rozmyšľá o projekte, ktorý umožní ľuďom urobiť si deviaty ročník ZŠ a potom by bola možnosť pokračovať v štúdiu na gymnáziu v Košiciach, umeleckej škole a my im chceme pripraviť aj tieto možnosti. Myslím si, že keby to bolo tak, ako mnohí učitelia o nás hovoria, že sa nevieme učiť, nemali by sme tu v osade vyše sto ľudí, ktorí vlastnia vodičské oprávnenia. Keď cigán dokáže za päť minút urobiť test z vodičáku, tak prečo by sa nedokázal učiť fyziku, či chémiu?

Má obec dostatok ľudských a materiálnych zdrojov pre svoj rozvoj? Alebo potrebuje pomoc od štátu a EÚ v spolupráci s inými obcami? Potrebujeme pomoc. Obec, sama nestačí. Zástupkyňa starostu Mgr. Harmanová sa veľmi snaží, ale sama nemôže urobiť všetko.

Chcú pracovať v rámci AČ aj tí, ktorí nie sú v hmotnej núdzi bez nároku na aktivačný príspevok?

Robia aj takí, lebo oni chcú robiť. Niektorí chodia za prácou aj do zahraničia.

Lucia Priščáková

Vzdelávanie, bývanie a zamestnanosť

Čo po ukončení školy...

Rozhovor s Martinou Horváthovou, 18 ročnou študentkou s Richnavy

Mohla by si nám povedať, aké sú Tvoje plány po skončení štúdia na gymnáziu?

Určite by som chcela ísť študovať na vysokú školu.

Máš súrodencov?

Áno, mladšiu sestru, bývame s rodičmi.

Sú obaja rodičia zamestnaní?

Otec áno, mamka nie.

Vysoká škola sa už pomaly stáva prepychom. Financie sú v tomto prípade veľmi dôležité, však?

Tak, to určite. Cestovné niečo stojí, internáty sú drahé, na všetko sú potrebné peniaze.

Keby bola Tvojej mamke poskytnutá možnosť pracovať v obci, vyhovovalo by jej to?

Určite by to s potešením zobrala.

Áký je Tvoj osobný vzťah k obci?

Chcela by si tu ostať a žiť tu po štúdiu?

Mám veľmi rada Richnavu, bývam tu už dlho, poznám ľudí, ale neostala by som tu v budúcnosti žiť. Ak by sa naskytla možnosť pracovať niekde v okolí do tých 30 km, tak by som to zobrala. Bývam v dome a chcela by som celý život bývať v dome, ale v Richnave asi nie.

Nie sú možnosti aby som tu mohla vykonávať svoju budúcu profesiu. Chcem študovať psychológiu. Okrem toho, nie sú tu možnosti na trávenie voľného času, nefunguje tu žiaden klub, kde by sa mohla stretávať mládež, ani diskotéky nie sú, iba občas. Keď si to po-

rovňám s inými obcami, tak niekde fungujú mažoretky, spevácke zboru... Tu sa sem-tam spraví nejaká zábava, kde sa môžeme aspoň raz za čas stretnúť. Pekným spestrením sú kultúrne podujatia organizované pri príležitosti odpustovej slávnosti Márie Magdalény.

Čo si myslíš, čo má vplyv nato, že sa tu nerobia častejšie takéto podujatia? Je to otázka financií?

Aj financii, ale na začiatku by bolo potrebné hlavne chcieť. Určite by väčšina ľudí prijala niečo také. Predsa tu žijeme, tak chceme niečo rozvíjať aj tu!

Čo považuješ za najväčšie výhody a čo za najväčšie nevýhody obce v porovnaní s inými obcami?

Myslím si, že výhodou je naša dobrá poloha. Máme tu hlavný železničný ťah Košice - Bratislava. Sme na križovatke, každou cestou sa dá niekam ísť, nie sme niekde v lese, preč od civilizácie. Výhodou je aj krásne prostredie, príroda, najkrajší je kostolík Mária Magdaléna, práve to je moje miesto, tam rada chodím. Nevýhodou je asi tá rómska problematika.

Je to v obci viditeľné, že sa rómska problematika začala trochu riešiť?

To určite. Už len z počutia a mala som aj možnosť vidieť to na vlastné oči. Ľudia chvália to, čo sa tu deje. A je vidieť pozitívny výsledok.

Myslíš si, že je to tým, že sú prinútení alebo chcú sami pracovať?

Im treba jednoducho ukázať, že

sa to dá, že majú motiváciu. Pre človeka je potrebný pocit, že je dôležitý a potrebný. Aj to je motivácia. Nedávno sa mi dostalo do uší, že pri organizovaní pohrebu Dr. Koryho boli práve oni, čo sa starali o premávku. Veď, to je úžasné! Určite majú snahu, len im treba ukázať a podporiť ich. Myslím, že to nie je len o tom, či potom dostanú peniaze alebo nie.

Áko by si Ty dokázala zviditeľniť svoju obec, či už pre turistov alebo pre Slovákov?

Richnava má dosť pestrú históriu, bitky, vojny, bol tu postavený hrad a z tých istých kameňov je postavený kaštieľ v Kluknave. Má peknú a bohatú históriu. Mohli by sa vydať nejaké brožúry. Viem o jednej jedinej, ktorá vyšla už dávnejšie, ale odvtedy si nepamätám, žeby bol vydaný nejaký prospekt, či letáčik. Vieme prilákať ľudí z okolitých obcí, napr. pri zimnom, či letnom výstupe na Sľubicu.

Á aký máš názor na rozvoj cestovného ruchu?

Na gymnáziu som práve skončila Podnikanie v cestovnom ruchu. Sme na 1. a 2. mieste na Slovensku v tom, čo vlastne zviditeľňujeme, čiže Krompachy. Vyšli krásne brožúry v rámci Krompách, robili sme rôzne prezentácie, začo sme boli pochválení zástupcami mesta Krompachy. Ak by sa nazbierala nejaká skupinka tu v Richnave, tak by som sa určite pridala, aby

som mohla využiť svoje skúsenosti a zviditeľniť Richnavu. Len, treba chcieť.

Áko ste na základnej škole vychádzali s rómskymi deťmi?

Stále boli skupinka, boli separovaní od nás. A žeby sa im chcelo učiť, tak si poviete, čo ono zato môže? Boli aj takí, s ktorými sa dalo aj porozprávať, zabaviť sa. V tých vyšších ročníkoch sa už ale správali ináč, boli drzejší a dovoľovali si.

Myslíš si, že je lepšie zaradiť ich medzi ostatných žiakov alebo venovať sa im v škole samostatne?

Viem, že keď je to čisto rómska trieda, tak to si už ani učiteľ neporadí. Veľmi na nich vplýva domáce prostredie. Keď vidíte malé dieťa, tak si poviete, čo ono zato môže? A o pár rokov je presne taký, ako rodičia.

V ktorých oblastiach by sa mali vytvárať malé podniky v obci?

Nedávno som počula, že niekto má záujem odkúpiť nejaký dom a niečo spraviť pre turistov z Plejšov. Možno toto je možnosť. Dali by sa tu zriadiť drevárske dielne. Máme tu lúky, hory, nejaký dobytok a dalo by sa možno podnikáť s mliekom, výrobou syra.

Lucia Priščáková

Vzdelávanie, bývanie a zamestnanosť

Prínosom je obnovenie pracovných návykov

Informácie z úradu práce v Spišskej Novej Vsi

Áký je prínos aktivačnej činnosti nezamestnaných obyvateľov v hmotnej núdzi (ďalej AČ) nám prezradila Ing. Zuzana Regasková – vedúca oddelenia metodiky aktívnej politiky trhu práce a projektového riadenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v SNV.

„Zo strany ÚPSVaR predpokladáme, že prínosom pre nezamestnaných je hlavne to, že si obnovia pracovné návyky a vďaka tomuto

aktivačnému príspevku si uvedomia, že musia niečo robiť, odrobiť si ho.“

Obec Richnava momentálne v Národnom projekte V. aktivuje **320 ľudí**. AČ končí 15.9.2004, ale je možnosť predĺženia dohody. Opýtali sme sa, či sú pripravené nejaké konkrétne investičné projekty, ktoré vytvoria pracovné príležitosti priamo v obci Richnava. „Zatiaľ nemám takú informáciu, žeby sa

konkrétne pre túto spádovú oblasť niečo pripravovalo.“ Mnohí z terajších aktivovaných a organizátorov AČ sa boja o svoju budúcnosť a ako to pôjde ďalej s týmto Národným projektom. Dozvedeli sme sa, že na AČ bol navýšený rozpočet na základe žiadosti z úradov práce.

„Nepoznám politiku a ani finančnú situáciu obce, ale obec z mojej úrovne poznania nie je schopná

sama vyriešiť všetky tieto problémy. Potrebuje pomôcť. A chceme ešte povedať, že keby bola spolupráca s ostatnými obcami taká, ako je toho času s obcou Richnava, tak by nás to tešilo.“ poznamenala Ing. Regasková na záver.

Lucia Priščáková

Vzdelávanie, bývanie a zamestnanosť

Treba sa venovať mladej generácii

Rozhovor s dôchodcom Jánom Hvizdošom

Pán Hvizdoš máte už 85 rokov, ako dlho žijete v Richnave?

Narodil som sa tu. Počas svojho života som toho veľa prežil, mal som takpovediac kočovný život. Ale napokon som sa vrátil naspäť domov.

Čo Vám v obci chýba?

Nie je tu ani jedna miestnosť, ktorej účelom by bolo umožniť stretnutia, či už pre nás starších alebo pre mladých. To sa tu zanedbalo. Deti tu nemajú priestor na trávenie voľného času, nemajú sa kde hrať. A ani pre nás starších sa tu nič nerobí. Pred mojim domom je voľný priestor vhodný pre výstavbu ihriska. Lenže problém je dnes aj s nevysporiadanými pozemkami.

Aký je Váš názor na aktiváciu nezamestnaných obyvateľov v obci?

Je to dobrý zásah a vidieť, že sa niečo trochu pohlo dopredu. Aj v osade je poriadok. No, myslím si, že aktivovaní potrebujú stály dozor. Sú však medzi nimi aj takí, čo chcú niečo dokázať. Aby bolo takých v budúcnosti viac, treba sa predovšetkým venovať mladej generácii, zaoberať sa práve tými, čo skončia školu.

Ako by sa dal, podľa Vás, riešiť problém nezamestnanosti v obci? Je obec sebestačná alebo potrebuje pomoc od štátu a EÚ?

Nad osadou je voľná plocha, kde niekedy boli role. Účelné by bolo, poorať to a vysadiť lesy. Avšak, ak nespraví nič štát, tak zastupujúca starostka sama nič nezmože. Všetko vyžaduje financie, tak isto ako projekt výstavby vodovodu pre osadu. Aj do týchto prác by ich mala obec zaangažovať, aby sami robili. Nezamestnanosť je celoštátny problém, niet tu práce pre ľudí a starostovia sú odkázaní na pomoc štátu.

Čo spôsobilo to, že v minulosti ľudia mali prácu a teraz nemajú?

Bolo by dobré sústrediť sa na poľnohospodárstvo a tam zamestnávať ľudí. V minulosti bolo v poľnohospodárstve zamest-

naných 60% ľudí a zbytok pracoval pre rôzne fabriky. A výroba sa sústredila na armádu. Teraz je to úplne iné. Trh je presýtený a my nemáme, kde a komu dávať.

Chceli by ste zviditeľniť nejaký problém v obci?

Problém, ktorý ma trápi, je dlhoročný nevysporiadaný prob-

lém s cigánskou škôlkou. Bolo by dobré vysporiadať tento pozemok. Neplatí sa ani nájomné za parcelu a plot, ktorý sme postavili v roku 1979, už neexistuje. Stále sa len sľubovalo, že sa to dá do poriadku, a pritom to trvá už od roku 1981. Škôlka patrí pod správu Kluknavy. Ak už nenájdeme východisko s riaditeľom z Kluknavy, tak sa obrátim na Ministerstvo školstva. Som presvedčený o tom, že je potrebné viac tlačiť na políciu, aby robili častejšie obhliadky s neoznačeným autom a to hlavne v okolí železničnej stanice vo večerných hodinách. V obci nie je na niektorých miestach dostatočné osvetlenie a aj to je ohrozenie. V budúcnosti by sa mohla spraviť dobrovoľná zbierka za účelom kúpy moderného zariadenia na dostatočné ozvučenie kostola.

Lucia Priščáková

Vzdelávanie, bývanie a zamestnanosť

V minulosti sme tu prácu mali!

Organizátor Arpád Kotulák

Vyhovuje Vám práca organizátora aktívnej činnosti?

Neklape to tak, ako by malo. Robia sa iba bežné upratovacie práce, ale to, čo by sa malo začať robiť v osade, tak to sa nerobí. Ešte na to nie sú peniaze, zatiaľ sa robí poriadok. Rómovia len preto robia, lebo majú z toho aktívny

Čo Vám dáva táto práca?

Je to dobrá možnosť, ako si zlepšiť bývanie, ale nie je to žiadna istota do budúcnosti. Blížia sa voľby a my netušíme, čo s nami bude ďalej. Keby sa niektorí zo zastupiteľov obce už v minulosti snažili s našou situáciou robiť, bolo by to teraz iné.

Aký máte názor na vývoj rómskych detí a ich vzdelávanie?

Rómske deti sa veľmi neučia. Majú aj zvlášť vyučovanie. Deti nerešpektujú učiteľa, každý chodí do školy, ako sa mu chce, každý sa učí, ako chce.

Ako by sa to dalo riešiť?

Podľa môjho názoru by to mohlo byť tak, ako niekedy. Rozdeliť cigánov medzi bielych, aby si zvykli popri nich na učenie a iné činnosti. Teraz chodia všetci spolu na vyučovanie, chlapci s dievčatami v jednom kolektíve a hneď myslia na iné veci, len nie na učenie. Bolo by dobré, keby sa urobili nejaké kurzy v Kluknave, aby sa mohli ľudia učiť konkrétnej profesii. Mali by dostať možnosť zúčastniť sa kurzov, napr. kuchár – čašník, šičky, strojný zámočník...

Má obec dostatok zdrojov pre svoj rozvoj alebo potrebuje pomoc od štátu a EÚ?

Aj napriek snahe našej zástupkyne starostu, obec potrebuje pomoc. Sama totiž na všetko nestačí. Sú potrebné hlavne peniaze.

Ako si predstavujete priebeh budovania novej osady?

K dispozícii je 320 ľudí pracujúcich za aktívny príspevok, mohli by sme si sami postaviť novú osadu. Keby bol vhodný pozemok a materiál, tak by sme začali postupne budovať jeden dom za druhým. Veď tu máme murárov a tesárov. Je problém s pozemkom. Tá naša osada je hotová džungľa. Ľudia nepoznajú slovo "kultúra", lebo žijú v nekultúrnych podmienkach. My to sami vidíme, ako tam žijeme, že je to hotová katastrofa."

Myslíte si, že obec by mala mať svoj dlhodobý program pre podnecovanie a zriaďovanie verejných záujmov v Richnave? Alebo sa má riadením verejných aktivít zaoberať štátna

príspevok. A tí, čo nemajú nárok na príspevok, tí robia tiež, a len dúfajú, že niečo dostanú. Ak by sa zrušili aktívne príspevky, tak by bolo zase problematické žiť a prežiť pre tých, čo sú v osade. Tým by sa určite mala zaoberať naša vláda.

Čo je príčinou, že je to tak, ako to je?

Viete, v minulosti sme mali prácu, či už v Zlievárni alebo v Kovhutách v Krompachoch. Boli sme zvyknutí pracovať. Po čase sa to začalo meniť. Boli všetci spokojní, keď sme dostávali sociálne dávky. Mysleli si, že to tak bude pokračovať aj v budúcnosti.

Lucia Priščáková

Verejnoprospešné služby, kultúra a šport

Kultúrno-športová komisia, august 2004

Sú ako živé kroniky

Je už starým a pekným zvykom spomenúť si na starších ľudí pri ich významných životných jubileách. Oni sú "žijúce kroniky", ktorí prežili veľa udalostí v našej obci. Poslanci obecného zastupiteľstva na návrh kultúrno-športovej komisie schvá-

lili, aby sa obyvateľom, ktorí sa dožijú okrúhleho životného jubilea 70 rokov a vyššie zakúpila kytica a upomienkový darček. V I. polroku sa dožili okrúhleho životného jubilea títo občania - 70 rokov: Mária Bátorová, Richnava

194, Pavol Kurilla, Richnava 204, Emil Labanc, Richnava 52, Anna Richnavská, Richnava 201. 75 rokov: Margita Chlebaková, Richnava 29, nebohy MUDr. Ján Kőry, Richnava 240, Elena Krokusová, Richnava 181, Anton Kurimský,

Richnava 27, Anna Šmidová, Richnava 182, 80 rokov: Štefan Čech, Richnava 175, Pavol Medvec, Richnava 120, Anna Ondášová, Richnava 15. 85 rokov: Žofia Filová, Richnava 119.

V I. polroku 2004 kultúrno-športová komisia pre občanov obce uskutočnila tieto akcie: dňa 25. februára 2004 sa uskutočnila pre deti a mládež exkurzia do Slovenského technického múzea a Leteckého múzea v Košiciach. Dňa 27. februára 2004 sa pre dospelých uskutočnil zájazd na divadelné predstavenie „Fidlikant na streche“ do divadla Jonáša Záborského v Prešove. Pri príležitosti Medzinárodného dňa detí boli dňa 28. mája 2004 rozdane sladkosti rómskym deťom. Pripravovaná diskotéka sa pre nepriaznivé počasie v tento deň neuskutočnila, ale bola preložená na záver školského roka. Dňa 5. júna 2004 v spolupráci s Materskou školou v Richnave sa uskutočnila akcia pre ostatné deti spojená s programom detí z materskej školy, športovými súťažami a rozdáním sladkostí.

Ing. Peter Cenký
predseda kultúrno-športovej komisie

Verejnoprospešné služby, kultúra a šport

Obec má zdroje, je potrebné zvýšiť kvalifikáciu

Rozhovor z poslancom obecného zastupiteľstva pánom Danielom Salugom

Pán poslanec, aké oblasti a aké konkrétne programy v obci by ste chceli usmerňovať, podporovať a dopĺňovať?

Programy v rozvoji zamestnanosti občanov obce, zvyšovania vzdelanosti, rozvoj infraštruktúry (vodovod, kanalizácia, nízkonapäťový kábelový rozvod).

Myslíte si, že obec by mala mať svoj dlhodobý program pre podnecovanie a zriaďovanie verejných záujmov v Richnave? Alebo sa má riadením verejných aktivít zaoberať štátna

správa a podnikatelia?

Obec je na svojom území povinná zveľaďovať svoj majetok a starať sa o obyvateľov obce. S tohto dôvodu je potrebné spracovať program na najbližšie roky z dôvodu naplánovania prostriedkov, ako aj zapojenia štátnej správy, ktorá by mala svojimi zástupcami v jednotlivých programoch pomáhať obci v oblastiach ktoré sú zo zákona regulované štátom.

Má obec dostatok ľudských a materiálnych zdrojov pre svoj rozvoj?

Alebo potrebuje pomoc od štátu a EÚ a spoluprácu s ostatnými obcami?

Obec má dostatok ľudských zdrojov, je otázna iba vzdelanostná štruktúra, ktorá sa dá vylepšiť rôznymi spôsobmi zvyšovania kvalifikácie do ktorých by sa mal aktívne zapájať štát a využívať pritom fondy EÚ. Čo sa týka materiálnych zdrojov, obec v súčasnej situácii nie je schopná bez pomoci štátu riešiť väčšie investičné akcie, ako aj rozvoj obce. V oblasti spolupráce s ostatnými obcami bude

potrebné riešiť rozvojové projekty pre väčšie územie kde je väčšia možnosť čerpať prostriedky podporných fondov EÚ.

V ktorých oblastiach by sa mali vytvárať malé podniky v obci?

Hlavne v oblasti triedenia odpadu a spracovania dreveného odpadu, kde nie je v najbližšom okolí konkurencia. V oblasti priemyselnej výroby je možnosť montáže zostáv pre rôzne firmy, prípadne výroba podzostáv pre oceľové konštrukcie (zábradlia, ozdobné ploty, dielce pre stavebníctvo). Vzhľadom na dostupnosť suroviny je možné vytvoriť dielňu na prútené výrobky.

Daniel Saluga
poslanec obecného zastupiteľstva

Samospráva obce

Ako s komunálnym odpadom

Oslovili sme zástupkyňu starostu obce Mgr. Annu Harmanovú aby sme sa dozvedeli, aké pravidlá platia v obci pre nakladanie s komunálnym odpadom

Pani zástupkyňa, čo podľa zákona zahrňujeme pod termín odpad?

Odpad je huteľná vec, ktorej sa držiteľ zbavuje, chce sa jej zbaviť alebo je povinný sa jej zbaviť. Komunálny odpad je odpad z domácností vznikajúci na území obce pri činnosti fyzických osôb a odpady podobných vlastností a zloženia, ktorých pôvodcom je osoba, okrem odpadov vznikajúcich pri bezprostrednom výkone činnosti tvoriacich predmet podnikania alebo činnosti podnikateľa. Za odpady z domácností sa považujú aj odpady z nehnuteľností slúžiacich fyzickým osobám a na ich individuálnu rekreáciu.

Komunálnymi odpadmi sú aj všetky odpady vznikajúce v obci pri čistení verejných komunikácií a priestranstiev, ktoré sú majetkom obce alebo v správe obce, a taktiež pri údržbe verejnej zelene vrátane parkov a cintorínov, zelene na pozemkoch právnických osôb, fyzických osôb a združení.

Pre nakladanie s odpadom sú v obci určené pravidlá, ktoré je potrebné dodržiavať. Môžete nás s nimi oboznámiť?

Komunálny odpad a drobný stavebný odpad na území obce Richnava nie je možné ukladať mimo

vyhradených miest a lokalít. Za vyhradené miesta sa považujú KUKA nádoby a veľkoobjemové kontajnery. Za vyhradené lokality pre drobný stavebný odpad sa považuje ekologická skládka drobného stavebného odpadu medzi mostom cez rieku Hornád a rodinným domom pána Vaščáka číslo 246. Odvoz odpadu je každé 2 týždne v piatok, to je 10.9.2004, 24.9.2004, 8.10.2004, 22.10.2004, 5.11.2004, 19.11.2004, 3.12.2004, 17.12.2004, 31.12.2004.

A ako funguje triedenie odpadu?
Na území obce sú držiteľia komunálnych odpadov povinní tento zbierať, následne triediť a po zaradení jeho zložiek podľa jednotlivých druhov odpadov do zberných nádob umiestnených po obci (tzv. zvony) dávať sklo, do vreca modrej farby - plasty a plastové fľaše, do ďalšieho modrého vreca - sklo, do čierneho vreca - čistý, neomastený papier, kartóny, lepenku. Na území obce sa určuje miesto pred vlastným domom ako priestor, kde občania sú povinní odovzdávať oddelené zložky iba v deň určený na vývoz separovaného odpadu. Separovaný odpad sa odváža každú poslednú stredu v mesiaci, to znamená

29.9.2004, 27.10.2004, 24.11.2004. V prípade nepriaznivého počasia sa odvoz nerobí.

Existujú aj iné ako komunálne odpady, napríklad kal so septikov alebo objemový odpad, čo s týmito odpadmi?

Kal zo septikov, objemový odpad môže v obci vyvážať iba prepravná organizácia s ktorou má obec uzatvorenú zmluvu.

Kolko platia obyvatelia a podnikatelia za odvoz odpadu? Je možné oslobodenie od poplatku? Aké sú sankcie za nezaplatenie?

Fyzické osoby platia 120,- Sk za kalendárny rok pre každú osobu, ktorá má trvalý pobyt v obci Richnava, alebo sa v obci dlhodobo zdržuje. Za poplatok dostane občan žetóny podľa potreby. Žetóny plnia pomocnú funkciu, slúžia obci na presnú evidenciu odvozu odpadu. Pri dvoch a viac obyvateľov v rodinnom dome sa občanovi vydajú najviac 5 ks žetónov. Ak rodina minie 5

žetónov, obyvateľ si príde prevziať ďalšie žetóny, za tie už neplatí, pretože už zaplatil ročný poplatok 120 Sk. Pre starších obyvateľov a pre všetkých, ktorí nemôžu pre žetóny prísť na obecný úrad, zabezpečíme doručenie žetónov domov. Podnikatelia platia 450 Sk za podnikateľa, a 450 Sk za zamestnanca za kalendárny rok. Sankcia za nezaplatenie je 20 % z určenej ceny.

Oslobodenie od poplatku, zníženie alebo odpustenie je možné na základe čestného prehlásenia zástupcu, že sa člen rodiny zdržuje v zahraničí; čestného prehlásenia zástupcu, že sa člen rodiny zdržuje mimo trvalého pobytu; potvrdenie o účasti v škole a pobyte na internáte; potvrdenie o platení poplatku za odpad v mieste svojho prechodného pobytu, resp. iného trvalého pobytu; doklad o vykonaní základnej vojenskej služby.

Lucia Priščáková

Majetok a financie

Z auditu účtovnej závierky obce za rok 2003

Obec vymáha dodanie zaplatených prác na projekte vodovodu súdnou cestou

V zmysle zákona o účtovníctve účtovná závierka obce podlieha auditu - overeniu, či bola zostavená v súlade so zákonom o účtovníctve a rozpočtovými pravidlami. Výsledkom overenia účtovnej závierky obce za rok 2003 bol záver, ktorý hovorí, že nezodpovedá právnym normám a postupom účtovania pre obce. Obec nemá spracované základné smernice týkajúce sa ekonomických postupov, výberových konaní a zo mzbovej oblasti, k faktúram za štúdie pre výstavbu vodovodu v Rómskej osade neboli priložené doklady, rozpisy prác, prípadne preberacie protokoly a ďalšie dokumenty.

Výsledky auditu prejednálo obecné zastupiteľstvo na svojom 2. mimoriadnom zasadnutí 17.3.2004 a uznesením číslo 47/2004 poverilo hlavnú kontrolórku Ing. Janu

Kuklovú riešením nedostatkov. Zástupkyňa starostu postupne vypracováva a predkladá obecnému zastupiteľstvu na schválenie chýbajúce základné dokumenty obce. Dňa 30.8.2004 obecné zastupiteľstvo schválilo Poriadok odmeňovania zamestnancov obce a na predloženie sú pripravené ďalšie dokumenty. Dodávatelia služieb týkajúcich sa výstavby vodovodu v Rómskej osade boli vyzvaní zástupkyňou starostu na doplnenie chýbajúcich dokladov - rozpisov vyfakturovaných prác, prebraných bývalým starostom, prípadne na dodanie vyfakturovaných a zaplatených prác. Nedodanie niektorých zaplatených prác je riešené súdnou cestou.

Ing. Jana Kuklová,
hlavná kontrolórka obce

Verejnoprospešné služby, kultúra a šport

Príprava publikácie o Richnave

Bohatá história obce

Čo považujete za najväčšie výhody a nevýhody v porovnaní s inými obcami? Opýtala som sa Ing. Petra Cenkeho, predsedu kultúrošportovej komisie obecného zastupiteľstva.

Naša obec má výbornú geografickú polohu a dopravné spojenie. Už v stredoveku tadiaľ prechádzala dôležitá cesta. Dnes nie je problém dostať sa do Košíc, Prešova, Gelnice, či Spišskej Novej Vsi. Cez obec prechádza aj hlavný železničný ťah Košice - Žilina. Toto výborné dopravné spojenie s okolitými mestami je dôležité hlavne z hľadiska zamestnanosti. Človek tu nie je viazaný na jeden autobusový spoj ako v iných obciach. Územie Richnavy je zau-

jimavé aj zo stránky turistickej. Stretávajú sa tu významné horské celky Branisko, Čierna hora a Slovenské Rudohorie. Blízko je známe lyžiarske stredisko Plejsy, ako aj významné historické pamiatky Spiša.

Nevýhoda obce je, že tu žije veľa nezamestnaných obyvateľov, hlavne rómskych, ktorí majú poväčšine len základné vzdelanie. S tým súvisí ich finančná situácia. Sú tu časté krádeže v záhradách a opustených domoch.

Aké oblasti a aké konkrétne programy v obci by ste chceli usmerňovať, podporovať a doplniť?

Naša obec má veľmi bohatú históriu. Hrad zohral v dejinách

veľmi dôležitú úlohu. Bol strediskom hradného panstva, pod ktoré patrili okolité obce. V roku 1831 bola jednou zo stredísk východoslovenského roľníckeho povstania. Kruto obstála v 2. svetovej vojne. Sú to skutočnosti, ktoré by bolo dobré prezentovať v knižnej forme. Je urobené už veľa práce, len to treba dotiahnuť do konca. V terajšej dobe sa pracuje na zbieraní fotografického materiálu zo života v obci, ktorý by bol prezentovaný na obecnom úrade.

Ktoré Vaše potreby nie sú v obci dostatočne zabezpečené?

Obec v prvom rade potrebuje vodovod a kanalizáciu. Je dobré, že sa začína rekonštruovať bu-

dova Reštaurácie, kde sa budú konať rôzne spoločenské akcie. Pre mladých chýba ihrisko, kde by sa dal zahrať tenis, volejbal či basketbal.

Aká je situácia v obci Richnava z hľadiska zamestnanosti?

Zamestnanosť je úzko spojená so vzdelaním. Keďže učím na základnej škole, vidím že len malá časť rómskeho obyvateľstva má záujem o stredoškolské vzdelanie. Poväčšine ich cieľ je skončiť základnú školu a ísť na "podporu". Je to na ich škodu. Takto si zamestnanie asi ťažko nájdú.

Vzdelávanie, bývanie a zamestnanosť

Špeciálna základná škola má 100 žiakov

Budem sa snažiť aby žiaci našli uplatnenie v praxi

Špeciálna základná škola v Richnave je štátnou, plnoorganizovanou školou s vyučovacím jazykom slovenským, zabezpečujúcou výchovu a vzdelávanie žiakov s mentálnym postihnutím. Od 1.1.2002 je školou s právnou subjektivitou.

Školu navštevuje 100 % rómskych detí, najmä z osady Richnava. V školskom roku 2003/2004 navštevovalo školu 95 žiakov, z toho 10 žiakov ukončilo školskú dochádzku. V školskom roku

2004/2005 bude školu navštevovať 100 žiakov. Doposiaľ nemali žiaci záujem pokračovať v štúdiu na OU a ani zo strany rodičov nebola snaha ovplyvniť ich a podporiť v tom, aby základná škola nebola jedinou možnosťou získania vzdelania. Budem sa snažiť urobiť všetko preto, aby naši žiaci mohli pokračovať v štúdiu a vybrali si odbor, ktorý ich bude naplňať, bude zmyslom ich života a zároveň našli uplatnenie v praxi.

Veľmi dobrá spolupráca bola pri riešení nedbalej školskej dochádzky z dôverníkom školy pánom Emilom Pokutom, zástupcom rodičov, ktorý pravidelne navštevoval školu. Informoval rodičov o vymeškaných hodinách jednotlivých žiakov, predkladal im predvolania na pohovor do školy a riešil aj mnohé iné náležitosti, ktoré sa týkali školy.

Okrem rôznych úradov, organizácií a inštitúcií škola aktívne spolupracuje aj s obcou Richnava pri riešení aktuálnych problémov školy. Riešili sme už spomínané zanedbávanie školskej dochádzky, stravovanie žiakov, ako aj zabezpečenie školských potrieb pre žiakov v hmotnej núdzi a iné.

Pre kvalitné a zaujímavé výchovno-vzdelávacie pôsobenie na žiakov má veľký vplyv materiálne a technické vybavenie školy. V minulom školskom roku sa nám podarilo s pomocou KÚ v Košiciach zrekonštruovať budovu školy. Previedlo sa niekoľko úprav v interiéri školy, vznikli nové triedy, učebňa, športové štúdio, dielnička pre chlapcov a kuchynka pre dievčatá. Od mája 2004 je na škole v pre-

vádzke učebňa informatiky. Práca s počítačom pôsobí ako silný motivačný prvok, ktorý chceme využiť pri nácviku čítania a rozvoji slovnnej zásoby žiakov.

Zriadením počítačovej učebne chceme umožniť žiakom pracovať diferencovane podľa svojich schopností a zručností. Pre žiakov bolo zakúpených aj niekoľko učebných pomôcok. V auguste tohto roku sme vymaľovali všetky triedy a ostatné miestnosti v škole, sokle a zárubne v triedach a na chodbe. Škola je aj po tejto stránke pripravená na otvorenie školského roka 2004/2005.

V budúcnosti plánujeme urobiť izoláciu v zadnej časti budovy, z dôvodu zamákania múrov, stien v čase daždivého počasia. Okrem toho plánujeme vybudovať pred školou športové ihrisko, ktoré je dôležité pre zdravý telesný vývin našich žiakov.

Mgr. Janka Sokolská,
riaditeľka školy

Majetok a financie

Pozemkové úpravy v obci

Obvodný pozemkový úrad nariadil v Richnave prípravné konanie - pokračovanie z 1. strany

Vzhľadom nato, že oblasť PÚ je finančne náročný a veľmi zložitý proces, sa v obci Richnava uskutočnilo dňa 26.8.2004 o 16.00 h. verejné zhromaždenie vlastníkov pozemkov. Každý vlastník bol písomne oslovený a boli mu doručené základné informácie s návratkou, na ktorej je možné vysloviť svoj súhlas, resp. nesúhlas so začatím PÚ. Ak máte nejaké námietky voči výmerám uvedeným v liste, ktorý Vám bol zaslaný na zistenie záujmu, tak máte možnosť si osobne overiť tieto údaje v zozname stiahnutom z databázy, ktorý na Správe katastra existuje. Verejného zhromaždenia sa zúčastnili a o náležitých krokoch nás oboznámili zamestnanci Obvodného pozemkového úradu v Spišskej Novej Vsi Ing. Novýsedlák a Ing. Hovanač. Poznámali, že tieto PÚ nie je ich súkromná záležitosť, ale sú to úlohy, ktoré sú postavené pred nich ako orgán z úrovne ministerstva. Mimo Richnavy prebiehajú PÚ aj v iných blízkych obciach.

Pred tromi alebo štyrmi rokmi ste sa stretli s pojmom „register obnovenej evidencie pozemkov“, ktorý je podkladom pre toto prípravné konanie, ktoré práve prebieha. Cieľom tohto registra bolo upresnenie vlastníctva, resp. majetkovej podstaty u Vás vlastníkov.

Neustálym dedením došlo u nás k stavu rozdrobenosti, aký je dnes v Katastri nehnuteľností a medzi Vami. Úlohou štátu je zabezpečiť alebo upraviť tento stav v pozemkovom vlastníctve tak, aby bolo možné rozvinúť aj trh s pôdou. Čo sa týka daní, daň je v tomto prípade príjmom obce a nie štátu.

Účelom týchto PÚ je zlúčiť rozdrobené vlastníctvo a vytvoriť samostatnú parcelu, vlastníctvo je tým pádom väčšie a je na Vás, ako sa rozhodnete. Každá takto vytvorená parcela musí byť sprístupnená (budovanie poľných ciest). Vstupujú do toho aj ďalšie okolnosti, ktoré projekt pozemkových úprav bude riešiť, sú to veci týkajúce sa ekologickej stability územia.

Ako zdôraznil pán Hovanač, samotný projekt nie je záležitosť, ktorá by trvala krátku dobu, je to doba minimálne 7 rokov. Sú tu milióny finančných zdrojov, ktoré poskytuje pre tieto účely SAPARD a Vás sa to dotkne účastníckym poplatkom (kolok v hodnote 100 Sk, za doručený výpis z registra pôdneho stavu).

Ak minimálne 50% vlastníkov bude mať záujem o tieto PÚ s minimálnou výmerou 50% v rámci katastrálneho územia, pozemkový úrad to potom vyhodnotí a predloží tento dokument do výberového konania na výber zhotoviteľa. Za tým účelom vznikne v obci právnická

osoba, ktorú si Vy založíte a bude sa volať Združenie účastníkov pozemkových úprav (ďalej ZÚPÚ). Tento výbor a jednotlivé komisie budú navrhovať opatrenia vo Vašom záujme. Až potom na základe týchto vecí sa môžu rozbehnúť všeobecne tieto práce na spracovanie projektu.

Poľnohospodárskou pôdou označujeme pôdu, ako je orná pôda, záhrady a trvale trávne porasty. Tieto druhy pozemkov sú poľnohospodárskym pôdnym fondom, ktorý je dodnes v užívaní PD Kluknava.

Ak sa rozhodnete pre PÚ, tak sa urbárske pozemky poriešia spôsobom, že sa vyčlenia z urbáriátu a ten Váš príslušný podiel na lúkách a pasienkoch sa Vám napočíta k Vášmu vlastníctvu. A nie je to v žiadnom prípade tak, že sa Vám vezme dobrý pozemok a vyčlenia Vám zlý. Projektant Vám musí vyčleniť pozemok v danej hodnote.

Do obvodu PÚ spadajú pozemky, ktoré budú určené na poľnohospodárske využitie. Je zbytočné vstupovať do intravilánových pozemkov a oceňovať ich. K 1.1.1990 bola stanovená hranica zastavaného územia obce. Pozemky za hranicou sú predmetom PÚ, aj to nie všetky. Ak sa obecne zastupiteľstvo vo Vašom záujme dohodne na tom, že stavebný obvod pôjde aj do extravilánu, tak

tieto pozemky nadobudnú tak isto charakter stavebných pozemkov. Pozemky, na ktorých je navrhnutá bytová výstavba a vlastnícky vzťah je tam náročný z hľadiska počtu vlastníkov, je možné poriešiť ich v PÚ a pripraviť ich pre budúcu zástavbu. Neznámych vlastníkov zastupuje Slovenský pozemkový fond a ich pôdu dostáva vymieranú vcelku. Za celú túto akciu PÚ zodpovedá Obvodný pozemkový úrad v Spišskej Novej Vsi s tým, že ZÚPÚ zodpovedá z pohľadu návrhov. Finančné ťarchy a bremená sú už záležitosťou štátnych orgánov.

Je pravidlo, že od určitej výmery má význam uchovávať vlastníctvo. Vlastníctvo do 400 m² sa už nebude vyčleňovať, ale odkupovať. Všetko sa schvaluje 2/3 väčšinou. Cieľom PÚ je aj umožniť hospodárenie na pôde komukolvek racionálne. PÚ sa robia zo zákona, je nutné ich robiť, pretože pôda je to najcennejšie vlastníctvo.

V tejto súvislosti treba poznamenať, že každému vlastníkovi poľnohospodárskej pôdy, t.j. účastníkovi konania vyplýva zo zákona č. 71/1967 Zb. (správny poriadok) povinnosť spolupracovať so správnym orgánom a treba k tejto veci pristupovať zodpovedne.

Lucia Priščáková

Samospráva obce

Obecné zriadenie na území Slovenska

O postavení a pôsobnosti obce s JUDr. Jozefom Sotolárom, PhD., právnym poradcom obce Richnava, vysokoškolským pedagógom, autorom publikácií o územnej samospráve - 1. časť

Pán doktor, aké zmeny vo verejnej správe sa udiali po roku 1989?

Trojstupňová sústava národných výborov do roku 1989 vyjadrovala centrálnne riadenie v podobe sústreďovania výkonu štátnej moci, štátnej správy aj samosprávy v štáte. Závažné politické a ekonomické zmeny po novembri 1989 si vyžiadali podstatný zásah do oblasti miestnej verejnej správy. Prvým krokom bolo schválenie ústavného zák. č. 294/1990 Zb. a v krátkom období na to bol prijatý zák. SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zák. SNR č. 472/1990 Zb. o organizácii miestnej štátnej správy, a tiež Ústava Slovenskej republiky. Uvedené zákony znamenali zásadnú zmenu v postavení obcí a miest na Slovensku.

Medzi najvýznamnejšie pramene práva, ktoré upravujú oblasť miestnej samosprávy na Slovensku, môžeme zaradiť: Ústava Slovenskej republiky – pod č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov; zák. SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (úplné znenie pod č. 612/2002 Z.z.); zák. SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov; zák. SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov; zák. SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov; zák. NR SR č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov; Európska charta miestnej samosprávy (zverejnená pod č. 336/2000 Z.z. a účinná od 1.6.2000).

Ako tieto pramene práva definujú obec?

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnická osoba, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia

a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.

Obec je v súlade s čl. 64 a čl. 64a Ústavy Slovenskej republiky základom územnej samosprávy, je samostatným územným samosprávnym a správnym celkom Slovenskej republiky, združujúcim osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Podľa čl. 65 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je obec právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a so svojimi finančnými prostriedkami. Zároveň je obec samosprávnym územným celkom Slovenskej republiky a tiež správnym celkom, ak vykonáva štátnu správu podľa osobitných predpisov (§ 7 ods. 2 cit. zákona).

Podľa toho je obec zároveň združením jej obyvateľov, správcom územia aj miestnym zákonodarcom?

Áno. Podstata obce v sebe zahŕňa jednotu nasledujúcich troch zložiek: za prvú osobný (personálny) základ obce, za druhú územný (teritoriálny) základ obce a za tretie výkon miestnej (obecnej) samosprávy.

Zabezpečuje zákon dostatočným spôsobom suverenitu obce?

Zabezpečuje. Ustanovenie § 1 ods. 1 zákona o obecnom zriadení zakotvuje právnu samostatnosť obcí pri výkone obecnej samosprávy. Zároveň veľmi dôležitou podmienkou reálneho pôsobenia samosprávy je ekonomická samostatnosť predpokladajúca predovšetkým existenciu vlastného majetku a finančných zdrojov, s ktorými by mohli obce v medziach zákona relatívne samostatne disponovať a nakladať. Tomu korešponduje aj ust. čl. 9 Európskej charty miestnej samosprávy (zverejnená pod č. 336/2000 Z.z.).

Áká je právna subjektivita obce a aké sú jej orgány pre výkon samosprávy obce?

Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy je však právnickou osobou

obec a nie jej orgán (doteraz národný výbor). Obec vykonáva samosprávu obce vlastnými orgánmi samostatne v medziach Ústavy Slovenskej republiky a zákonov. Obec ako nositeľka právnej subjektivity nadobúda práva a zaväzuje sa vo vlastnom mene s akýmkoľvek právny subjektom. Obec ako taká vystupuje v právnych vzťahoch svojím menom a nesie zodpovednosť z týchto vzťahov vyplývajúcu. Podľa § 13 ods. 1 veta druhá Obchodného zákonníka, právnická osoba koná prostredníctvom štatutárneho orgánu, alebo za ňu koná zástupca. Uvedený postup však nemožno rigorózne aplikovať na podmienky miestnej samosprávy tu je totiž rozhodovacia právomoc striktné delená medzi jednotlivé orgány samosprávy obce - starostu a obecné zastupiteľstvo (**Poznámka redakcie: obecný úrad nie je orgánom obce**).

Je obec povinná pri výkone územnej samosprávy rešpektovať podzákonné právne akty ako sú nariadenia vlády, vyhlášky ministerstva a podobne?

Nie je! V dikcii ustanovenia §1 odsek 2 zákona o obecnom zriadení je zvýraznené osobitné postavenie obce ako právnickej osoby "sui generis" - tzv. privilegované postavenie. Takéto privilegované postavenie má však obec len vo veciach územnej samosprávy (Nález Ústavného súdu SR, II. ÚS 70/97). Dôsledkom je tiež to, že obec - realizujúc jednak výkon úloh prenesených zo štátu na obec a jednak výkon tzv. samosprávnych úloh - pri výkone samosprávy rozhoduje samostatne, povinnosti a obmedzenia jej možno ukladať len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá má prednosť pred zákonom. Obdobne článok 67 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky konštatuje, že povinnosti a obmedzenia pri výkone územnej samosprávy možno obci ukladať zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy. Do kontextu tak vstupuje pri výkone úloh prenesených zo štátu na obec ustanovenie článku 2 odsek 2 Ústavy Slovenskej repub-

liky, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. V **praktickej činnosti to teda znamená, že obce vo veciach územnej samosprávy nie sú viazané tzv. podzákonnými právnymi aktmi - a to aj aktmi normatívneho charakteru (nariadenie vlády, vyhláška ministerstva a podobne)**.

Pán doktor, čo myslíme pod pôsobnosťou obce?

Pod pôsobnosťou obce môžeme v najširšom slova zmysle chápať súhrn určitých práv a povinností, ktoré sú obci stanovené právnym poriadkom za účelom plnenia úloh. Tieto sa vykonávajú na určitom území a vzťahujú sa na určitý okruh spoločenských vzťahov.

Áké základné kompetencie má obec?

Obec má dvojakú pôsobnosť - tzv. samostatnú a tzv. prenesenú a v tomto zmysle môžeme rozlišovať dva základné okruhy záležitostí. V prvej oblasti výkon týchto záležitostí zabezpečuje obec, a to vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, v druhej ide o výkon záležitostí verejnej správy, ktoré sú na obec "prenesené" (zo štátu) jednotlivými právnymi predpismi. V tomto rozdelení pôsobnosti obce sa prejavuje dualizmus verejnej správy na Slovensku, ktorá sa člení na samosprávu a štátnu správu.

Zatiaľ čo výkon samosprávnych funkcií obci patrí do samostatnej pôsobnosti a je výrazom decentralizácie verejnej správy (nositeľom správy je iný subjekt než štát), plnenie úloh v rámci prenesenej pôsobnosti znamená dekoncentráciu štátnej správy (ide o tzv. nepriamy výkon štátnej správy)...

Pokračovanie v ďalšom čísle.